

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Philippi Ecclesiae Eystettensis XXXIX. Episcopi. De
Eivsdem Ecclesiae Divis Tvtelaribvs. S. Richardo. S.
Willibaldo. S. Wvnibaldo. S. Walpvrga. Commentarius
nunc primum evulgatus**

Philipp <Eichstätt, Bischof>

Ingolstadii, 1617

XIV. De occasione instituendi Episcopatus Eystettensis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70477)

in lagenis deferrent. Similiter de oleo & pisce solebat Batauiensis Ecclesia idem, dum videret Viuulus Episcopus, fratribus Fuldensis Monasterij, singulis annis in oblationem transmittere; quo defuncto, paulatim per negligentiam & incuriam, siue per via longinquitatem, subtractum est. Frisingensis verò Ecclesia, cui praeerat Erinbertus Episcopus, quae iuxta Alpes, & montana Italia sita est, singulis annis caseos grandes, Berg Keese vocatos, Fuldensibus fratribus in oblationem transmittibat. Prater ea, de singulis terrarum prouinciis, seu regionibus, singuli fideles, offerebant Deo & B. Bonifacio, praedia seu mancipia; quae omnia descripta sunt in octo codicillis, & reposita in librario sanctae Fuldensis Ecclesiae.

CAPVT XIV.

De occasione instituendi Episcopatus
Eystettensis.

 Ccaasio fuit liberalitas Odilonis Boiorum Ducis, & Sviggeri, seu Sviggarij Comitis Hirpergensis, de quibus Itinerarium Sanctimonialis Heidenheimensis. Venit Willibaldus (Româ in Germaniam redux anno DCC. XXXIX) ad Ducem Odilonem, & ibi fuit unam hebdomadam, & inde venit ad Suutigarium, & ibi fuit unam hebdomadam. Et inde perrexerunt ad Linthrath, Suitgarius & S. Villibaldus ad S. Bonifacium. Et misit illos S. Bonifacius ad Eystet, ut videret, quomodo sibi placeret. Illam regionem Eystet Suitgarius tradidit S. Bonifacio, in redemptionem animae suae: Et S. Bonifacius tradebat nostro Episcopo S. Villibaldo illam regionem, quae adhuc tota erat vastata, ita ut nulla domus ibi esset, nisi illa Ecclesia S. Mariae quae stat ibi, minor, quam alia Ecclesia, quam postea B. Villibaldus ibi construxerat. Cumq; ibi duo
mane-

manerent simul ad Eystet aliquantum temporum inducium, S. Willibaldus atque Suitgarus, aliumq; ibi habitationis locum explorando eligerent: postea iterum pergebant ad sanctum Bonifacium ad Frisingam, & ibi erant cum illo, usque dum omnes simul iterum veniebant ad Eystet. Hæc Hodœporicon.

Eistadiensi Episcopatu, inquit Velferus, lib. 5. historiae Boicæ, Suigerum, Hirsbergensem Comitem, volente & consentiente Vtilone, quod Boica usque eò pertingeret, multa liberaliter ad eò contulisse ferunt, ut eius usque adhuc auctor habeatur & conditor. De eadem re fusius Philippus, cuius verba habes in Commentario cap. 22. & capite sequenti harum Observationum repetita inuenies. Locum ergo pro Episcopatu erigendo donauerat sancto Bonifacio Sviggerus seu Sviggarius Comes ab Hirsberg. At S. Bonifacius discipulo suo Willibaldo eundem transcripsit, neq; enim terram illam à Svigero acceperat, ut eam sibi reseruaret, vel in profanos usus conuerteret; sed ut inde vel ipse vel alius animarum questum faceret, & ad veri Dei agnitione quam plurimos adduceret. Cum autem fundi & prædia Eystettensis Dioceseos primitus à Comite Hirspergico processerint, inde factum est, ut posteri Comites eiusdem stirpis pro aduocatis Episcopatus sese gesserint: ius que non modò in ciuitatem Eystettensem, sed & in alia ad Episcopatum spectantia bona sibi vendicarent, non sine litibus aliquando exortis, donec tandem deficiente illa familia, totus Comitatus Episcopatu cessit.

Quod autem Hodœporicon ait, Sviggerum Comitem & Willibaldum missos esse à S. Bonifacio ad locum, qui dicitur Eystet; & ipsum etiam S. Bonifacium

Frisingam

Frisingâ venisse ad locum Eystet, id per anticipatio-
nem dictum videtur; nam posteris demùm annis,
succisis quercubus & elucato luco, conditisque do-
miciliis hoc nomen natum esse, probabilius credo,
cùm civitatem innuat, vel potius clarè ostendat; quæ
prius utique non erat, quàm ædificaretur.

Silentio prætereundum non est, quod Luthera-
nus Prædicans Cyriacus Spangenberg in historia,
S. Bonifacij cap. 31. nescio quo veteri auctore vel te-
ste, scriptum reliquit his verbis. *Cum S. Bonifacius per-
agraret Germaniam novosq; Episcopos Bavaria inniseret, nec
non potentiores terra ad diuinum cultum promouendum ad-
moneret, sapius ad Suuigerû Comitem de Hirsberg diuertit,
qui pius multumq; Catholica religioni addictus erat: tempore
quodam S. Villibaldum cognatum suum illi reliquit, qui sa-
pius de rebus diuinis, modoq; quo hæc promoueri in ditione
sua possent, collocti sunt. Admiratus aliquando S. Villibal-
dus Hirspergensium Comitum insignia (nigrum in aureo cly-
peo supra ceruleum montem erectum ceruum) comiti ea ostē-
dens, aperuit, quòd non gratis à Deo tantis bonis ditatus sit,
terræque tam pulchra dotatus, iamq; ad veram cognitionem
Christi venerit; atque ut niger ceruus à natura Ethnicus, su-
pra caruleum montem cælorû ductus, & in aureum clypeum
futura beatitudinis positus sit, verã ansam ei ac causam Deum
dedisse promouendi Ecclesiam, regnumq; Christi de terrenis
diuitiis. Huius verò rationē ac modum Comes cùm exquire-
ret, S. Villibaldus respōdit, quòd ad promotionem veræ reli-
gionis eiusq; æternæ memorie, nihil melius sit, quàm si in suo
comitatu Ecclesias & monasteria edificaret, eoque S. Bonifa-
cium moueret, ut tandem Episcopalis sedes in ipso constitue-
retur. Quod Comes intensus cogitans ac perpendens S. Boni-
facio propositum aperuit, ipsiq; maiorem partem Comitatus*

fui ad illud exequendum obtulit: Cui S. Bonifacius assentiens, commodum locum futuro Episcopatu quaesivit, & in eius ditione constituit.

Hæc Lutheranus ille Logodulus: quem miror, S. Bonifacij res gestas mandare liceris ausum fuisse, cum nullus in illis appareat Lutheranus vel Calvinianus Minister, sed omnia plena sint Monachis, & Monasteriis, Monialibus & Parthenonibus, quæ tam ad Lutherana & Calviniana labra faciunt, quàm cardui sylvestres ad os Apicianum Lutheri: nisi fortè Cyriacus iste pro collegis agnoscat illosdamnati nominis Adelbertum & Clementem Scotum, & quem Balæus his adiecit, Sampsonem, itidem Scotum. Sed quouis pignore certare haud pigeat, istos ipsos fabulatores & S. Bonifacij hostes, si in Spangenbergerum eiusdemque sortis alios Spermologiæ Lutheranae & Calvinianæ disseminatores incidissent, non secus ac humani generis portentia quædam detestatos fuisse.

Verùm, ut in viam redeamus, virum ante consecrationem Episcopalem, an verò postea Basilica D. Virginis, Monasterium, & ipsa vrbs ædificari cœpta sint, incertum est. Verisimilius videtur, hæc omnia Willibaldo iam ad Episcopatum euecto, inchoata esse. Et si Itinerarium posterius statim post susceptum sacerdotium, Willibaldum manum operi admouisse testetur his verbis. *Nec mora, Ecclesia fundamenta cepit ponere, claustrum & officinas cleri signare, & qualibet diuina necessaria seruituti sagaciter disponere.* Reuoluto abhinc anno, Archiepiscopum in Thuringia adiens, &c. Hodœporicon prius hæc omnia suscepto iam Episcopatu accidisse refert: tametsi ab Hodœporico dissentiant vulgaria pro Eystertensi Ecclesia Calendaria; vbi hoc ipso anno gratiæ

tia M. D. C. XVI. quo hæc scribimus, numeratur à condita vrbe Eystettensi annus DCCC. LXXVI. Quo fit, vt ille Calendarij conditor initium vrbis Eystettensis ad annum Domini DCC. XL. reiciat. Quæ est quorundam sententia, qui putant, S. Willibaldum Sacerdotio initiatum anno DCC. XL. quinquennio post, Episcopatu. Et hoc quinquennio vr-
bem, Basilicam D. Virginis, & alia ad Episcopalem sedem necessaria, à Svvigero Comite exstructa esse. A qua opinione nihil me remoratur, nisi vtriusque *Itinerarij* auctoritas, de quo iam suo loco plura.

Ne verò Ecclesia Eystettensis à S. Bonifacio fundata & dotata, in Monasterium Fuldense, S. Bonifacij titulo & tumulo nobilitatum, ingrata videretur, eidem villam quandam dono dedit, etiam S. Willibaldo adhuc superstite, de qua donatione R. P. Christophorus Broverus noster libro 3. Antiquitatum Fuldensium ex antiquis monumentis ista nobis legenda exhibuit.

Willibaldus Eichstettensis Ecclesie Episcopus, obtulit Deo & B. Bonifacio, cuius ipse quòdam fidelis erat discipulus, fratribusq; suis Fuldensibus, in oblationem, villam vnã in pago Sualesfeldensi sitam, Kuchese nuncupatam, vt annuo censu, fratres, pro sui commemoratione, consolationem, & oblectationem, & pitantiam haberent. Et, vt breuiter multa perstringamus, quia omnium Ecclesiarum Gallie, Alemanie, & Germanie Apostolus & prædicator exiit S. Bonifacius, iure ab omnibus gentibus ei soluebatur census. Certè, quàm in Monasterium Fuldense eximia fuerit piorum liberalitas, testatur tres Fuldensium Traditionum libri à clarissimo viro Doctore Ioanne Pistorio publicati. Quis non obstupescat, quando videt maiores nostros fer-

mè propensiores fuisse ad donandum, quàm hodie nos Nouatores, iuratosque Monachorum hostes ad rapiendum, tametsi profectò rapacissimi sunt, ita ut rapacitas Verris, quam tantoperè in Verrinis M. Tullius exagitat, collata cum horum vngulis & vnguibus, merus ludus iocusque fuerit.

Quærat quis, vtrum aliqui Christianis sacris in Norico & Sualefeldico, seu Svanfeldico tractu initiati fuerint, ante S. Willibaldi & S. Wunibaldi in eas partes aduentû? Respondeo, fuisse; vt ex Hodoeporico Willibaldino, & ex vita Wunibaldina manifestû euadit: sed omnia erant plena vitiis, corruptelis, superstitionibus, rerumq; diuinarû ignorance, Clerus deprauatissimus, ita vt præter nomen parû de Christianismo remaneret. Nec idololatræ penitus euauerat, restantibus hinc inde nonnullis, qui Christo nomina sua nõ tradiderant. Quos omnes Sancti nostri ad meliorem frugem, vel de integro ad Christianam disciplinam reducere viriliter studuerunt, nullis parcentes laboribus, quò Ethnica superstitione & vitiis eradicatis, cultus veri Dei, & disciplina Christiano nomine digna introduceretur & stabiliretur.

CAPVT XV.

S. Willibaldus & successores eius sunt Suffraganei & Cancellary sedis Moguntina.

Valdè tenero affectu complexus est S. Bonifacius Episcopatum Eystettensem abs se recens institutum; id cum ex aliis, tum inde apparet, quòd Episcopos Eystettenfes Sedis Moguntinæ Suffrag-